

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na doma za celo leto 32 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 64 D. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5. — List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurb. 113.

Pesamezna številka stane 1-50 din.

Poština plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprete reklamacije so pošta proste. Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban št. 113.

24 številka

MARIBOR, dne 17. junija 1926

60. letnik

Ljubezen do rodne grude.

Čudovito lepa je naša slovenska zemlja. Bogata je naravnih krasot, bogata prirodnih zakladov. Največji zaklad na tej zemlji pa je naše ljudstvo, ki živi tukaj že več kot tisoč let in je to zemljo ohranilo kljub največjim sovražnim napadom. Kakor pesem je naša zemlja, naša rodna gruda, otožna in vesela, izražajoča vse trpljenje našega ljudstva, vsebujoča pa tudi veselje, upanje in zmago. Rodna gruda je med njim in deluje z njim, oziroma bi vsaj moralo delovati za njegovo korist. Vsak narod tvori neko naravno (organično) celoto. Vsled tega morajo tudi vsi njegovi delci složno delovati, da celota ne trpi škode.

V čem se izraža naša narodna, na rodni grudi zgrajena kultura? V duševnem in gospodarskem življenju našega naroda, v proizvodih naše umetnosti in znanosti, v načinu življenja sploh. Priče naše kulture so naše cerkve in šole, naši kmečki domovi, naše knjige, naše pesni, naši narodni običaji. Ker pripada ogromna večina našega naroda kmečkemu stanu, vsled tega imajo zlasti vsi duševni proizvodi našega naroda izrazito kmečki značaj. To je čisto naravno in mora biti tako. Osobito velja to za umetnost, ki mora biti res zrcalo pristnega narodovega življenja.

Ali pa mi res poznamo vse temelje naše narodne kulture? Ali se tega zaveda naše razumništvo? Ali se dovolj zaveda svojega pomena in svoje moči? Ali ni začela ginevati ljubezen do rodne grude že med samim ljudstvom? Zdi se, da res ni vse v redu. Morda res premalo poznamo temelje naše narodne kulture. Mogoče se tudi naše razumništvo ne zaveda dovolj svojih dolžnosti, ki jih ima nasproti svojemu ljudstvu. Gotovo pa je, da je začela pešati ljubezen našega človeka do rodne zemlje, do kmečke domačije. Odtod beg z dežele v mesta in tovarne!

Ali ni vsled tega nujno potrebno, da poživimo med narodom kmečko-stanovsko zavest in ljubezen do rodne grude? Brezdvomno. Zato pa se priredi dne 13., 14. in 15. avgusta 1926 v Mariboru kmečki dan za inteligenco, ki deluje na kmetih (duhovništvo, učiteljstvo, dijaštvo) in za voditelje naših prosvetnih organizacij. Natančnejši spored objavimo prihodajči!

Kmetijski minister Pucelj proti kmetom.

Pucelj, ustanovitelj rajne Samostojne kmetijske stranke, ki jo je pa tudi prav po mesarsko s sveta spravil, nekaj časa brez stranke, nato zopet ustanovitelj Slovenske kmetijske stranke s hrvaškimi Radičevci na čelu, je zdaj minister za kmetijstvo. In za časa njegovega ministirovanja se je zgodilo to-le:

Minister Pucelj očita kmetom razkošno življenje. Poslanci SLS so skupaj z drugimi poštenimi poslanci iz opozicije opozorili s posebno vlogo našo vladu, kako v

težkem stanju se nahaja posebno kmetijsko gospodarstvo v naši državi. Na to vlogo je odgovarjal Pucelj, ki je rekel, da bo kot minister storil vse, da se kmetje odrečejo razkošju, kakor da bi kmetje razkošno živeli. Poslanec Vesenjaj mu je povedal, da je ravno vlada tista, ki ovira pravi razvoj kmetijskega gospodarstva. Edino pri nas je vlada znižala že itak nizki proračun za kmetijstvo, to pa zato, ker je naša država — kmetijska, ker je vlada — kmetijska, ker je Pucelj — minister za kmetijstvo.

Pucelj je ta nastop združene opozicije proti nekmetijskemu postopanju kmetijskega ministra tako razburilo, da je tako mesarsko nedostojno nastopil, da je bila seja zavoljo njegovega nastopa prekinjena.

Minister Pucelj zoper nujno pomoč po toči poškodovanim.

In zgodilo se je spet to-le: Poslanci Falež, Žebot, Vesenjaj, Hohnjec, Pušenjak in tovariši so vložili nujen zakonski predlog o podporah onim kmetovalcem na Stajerskem, ki so utrpeli škodo po toči in po drugih elementarnih neizodah. O tem predlogu so razpravljali danes v narodni skupščini pred prehodom na dnevni red. Poslanci so zahtevali, ker je pomoč nujna, da se o predlogu nujno razpravlja. Poslanec Vesenjaj je obrazložil letošnjo škodo po uimah na Stajerskem ter apeliral na skupščino, da prizna predlogu nujnost. Za poslanecem Vesenjajem je vstal minister za kmetijstvo g. Ivan Pucelj in izjavil, da ni za nujnost predloga in prosil skupščino, da se pridruži njegovemu mnenju. Radikali in radičevci, med njimi tudi štajerski poslanec Kelemina, so odbili nujnost in na ta način dovolj jasno pokazali, koliko jim je na tem, da se kmečkemu prebivalstvu nujno pomaga v teh težkih časih. Uspeh glasovanja je opozicija sprejela s pikrimi opazkami.

Ministra Pucelju v odgovor.

Kaj naj še več povemo o tem slavnem kmetijskem ministru, ki tako sijajno skrbi za kmete? Ne bomo več mi govorili. Kmetje, sami mu odgovorite! Dovolj je šušmarjenja s tem slepenjem ljudstva, ki ga uganja Pucelj s svojo Slovensko kmetijsko stranko in politiko kot priprave radičevskega, v blato zavoženega »dela«. »Po njegovih delih ste ga spoznali«, storite vse, da spoznajo tudi še maloštevilni zaslepljeni po naših vaseh, da Pucelj in Kelemina in njegovih vrst ljudje ne bodo imeli po prihodnjih volitvah zopet priliko — voditi kmetijsko ministristvo.

Državna politika.

V DOMAČI DRŽAVI.

Narodna skupščina ne dela, ker vlada sama zadržuje njeno delo. Saj ni čuda, če pa se celo ministri tako obnašajo, kakor se ne spodobi. Tako je poljedelski minister Pucelj s svojim obnašanjem pokazal, da niti malo nima navadne, kaj šele ministrske manire. Za svoje obnašanje je bil tudi od svojih ljudi, radikalov in radičevcev, pogrjan. Vlada nima za seje ničesar pripravljenega, zato minevajo seje prav hitro, izvolijo se kvečjemu kaki odbori.

Nov podpredsednik narodne skupščine je radičevec Josip Pasarič. Dozdaj je bil podtajnik v ministrstvu prosvete, kjer pa se z ministrom nista razumela, so ga pa po višali in odstranili.

Razmerje z Italijo hoče naša država urediti z novimi dogovori, ki pa nikakor niso za nas tako ugodni, kakor za Italijo. Izvolili so poseben odbor, ki naj te dogovore še enkrat pregleda. Radičevci tudi v tem vprašanju igrajo dvojno vlogo: zaropčejo proti dogovorom zaradi volilcev po Dalmaciji in v Primorju, potem pa glasujejo za vse, kar

rečejo radikali, zaradi mehkih ministrskih stolčkov, na katerih se jim prijetno godi.

Dr. Korošec je imel velike politične shode po Hrvaškem v Požegi, Veliki Gorici in po drugih krajih.

Velik shod proti korupciji se je vršil preteklo nedeljo v Požarevcu. Govorili so bivši minister Marinkovič, Smodej (SLS) in dr. Spaho.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Albanija, naša soseda ob Jadranskem morju, je prav majhna in uboga država, a se tepejo za njo kot za bajno kraljestvo. Srbija bi se rada v to smer razširila, Italija pa hoče ravno preko Albanije držati našo državo z drugo roko, ker z eno nas že itak v Sloveniji drži. Sedanja vlada v Albaniji je od nas podpirana, služi pa Italiji.

Na Češkem, posebno v Pragi, so imeli komunisti velika zborovanja, po katerih je prišlo do pouličnih bojev. V Pragi je bilo v tem spopadu ranjenih okrog 60 policistov in preko 100 komunistov. Češka država se nahaja v težkem položaju. Slovaki, ki se borijo za avtonomijo enako vstrajno vsa leta od prevrata do zdaj, kakor mi Slovenci za svoje pravice, so odločni vstrajati v svojih zahtevah do končne zmage. Čehi uvidevajo, da bo država bolj utrjena, če se Slovakom ustreže. Na velike slavnosti slovaškega naroda pojde zato tudi predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk.

Rudarska stavka na Angleškem še vedno traja. Gospodarstvo angleške države zavoljo tega močno propada, vsak dan je na milijone škode. Vlada bo morala resno posredovati, ker so delavci pripravljani za delo in mir ter red, dočim hočejo podjetniki priliko izrabiti za še večje dobičke.

Društvo narodov ima znova burne seje. Brazilija, ki je povzročila, da ni bila nemška država v Društvo narodov sprejeta — je zdaj sama prijavila svoj izstop in ne bo več sodelovala. Španija nasprotno zahteva stalno mesto v društvu. Francija je predlagala, da se naj napravi mednarodna pogodba proti ponarejevalcem denarja.

Italija je pokazala svojo dvoiličnost, da, v istem vprašanju pravi da in ne tudi Rumuniji. Ministrski predsednik iz Rumunije odpotuje v Rim, da stori z Italijo zblizanje in dobi oporo zaradi Besarabije, ker Italija do zdaj še ni priznala priklopitve Besarabije Rumuniji. Italija ji je dala že nekako zagotovilo. Kmalu za tem bo pa prišel v Rim tudi Čičerin iz Rusije v isti zadevi in se bodo tudi sporazumeli. Italija hoče pač iz prepira obeh držav odnesti svoj dobiček!

V Nemčiji se še vedno pripravajo, ali naj bivšim vladarskim hišam njihova razsežna posestva, ki so jih ob prevratu vzeli, plačajo ali ne. Hindenburg se je v tem vprašanju postavil na stran bivših vladarjev. Spor še ne bo kmalu končan, gre pač za milijardna premoženja.

Avstrija je oproščena gospodarskega nadzorstva, ker ji večje države zaupajo. Prošt dr. Seipl je šel v Ameriko, da tudi tam pridobi Avstriji ugleda in vpoštovanja.

Kmetijski dnevi 13., 14. in 15. avgusta v Mariboru.

Komaj pa se je bil dan zaznal, je ropotanje bobnov vzbudilo vojake iz mirnega spanja. Kmalu je bil pokoncu ves tabor.

Oklic moštva je bil priprost in kratek. Redni in izvežbani vojaki so se s samozavednim ponosom ustopili na desno, ponižnejši naselniki pa skromno na levo.

Prednje straže so se zganile, močni oddelki so obkolili vozove s prtljago. Predno so posijali prvi solnični žarki, so odrinile čete z vojaško častjo, ki je pregnala strah marsikaterega novince.

Čete so se bile že do zadnjega moža izgubile za gostim drevjem, v taboru pa je bilo videti priprave za drugačen odhod.

Pred veliko kladaro, v kateri je stanoval general Webb, je čakalo šest konj. Njih sedla so kazala, da sta vsaj dva določena za odlične dame, tretji pa je imel na sebi opravo in ščit štabnega častnika. Drugi so bili določeni za sluge in za prenašanje prtljage. Spoštljivo oddaljena od te skupine je stala tolpa radovednih gledalcev, med katerimi se je odlikoval mož s čudno vnanostjo.

Imel je ude in sklepe navadnega človeka, a brez vsakega sorazmerja. Kadar je stal, je njegova postava motela čez druge, če pa je sedel, bi ga bil človek imel komaj za srednje velikega. Imel je veliko glavo, ozke rame in dolge, opletajoče roke. Njegove noge so bile tenke, skoro suhe, a neverjetno dolge. Kolena bi se zdela, da so silno široka in koščena, ako bi jih ne bila prekašala še širokejša stopala. Nosil je suknjo višnjeve barve s kratkimi, širokimi škrici in ozkim ovratnikom, ozke hlače iz rumene kotenine, ki so bile na kolenih prevezane z belimi, ne prav čednimi trakovi, progaste, volnene nogavice in čevlje, ki je bil eden olepšan s srebrno ostrogo.

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

I. Odhod.

Kolonistovske vojne v Severni Ameriki*) so se odlikovale posebno s tem, da so se morali boriti vojskovalci najprej z brezljudnimi divjinami, predno so naleteli drug na drugega. Sovražne pokrajine Anglije in Francije so ločili neizmerni, skoro neprodorni gozdovi.

Morda ga ni kraja, kjer bi bile te vojne bolj divje in grozovite, kakor je bil del zemlje od izvirkov Hudsona do jezera, ki leže blizu njega.

Tu je bilo glavno krvavo pozorišče, kjer so se bile največje bitke za posest kolonij. Na tistih krajih, ki so gospodovali cestam, so gradili trdnjave (forte), jih izgubljali in zopet osvajali. Večkrat so bile do tal uničene in zopet zgrajene, kakor je že nanesla zmaga ali pa potreba.

Na tem bojnem pozorišču so se vršili dogodki, ki jih pripovedujemo, v tretjem letu vojne med Angleži in Francozi za posest dežele, katere pa k sreči nihče ni imel dolgo časa v oblasti.

V trdnjavo na jugu pokrajine med Hudsonom in jezeri je dospela vest, da prihaja ob Samplenskem jezeru gori francoski poveljnik z vojsko, ki jo je »kakor listja in trave«.

To poročilo je prinesel proti večeru poletnega dne indijanski ogleduh, obenem pa zahteval angleškega polkovnika Munro-ja, poveljujočega utrdbam ob »Svetem jezeru«, naj mu takoj pošlje močnega ojačenja.

Ti dve postojanki sta bili kakih pet milj oddaljeni druga od druge. Za to pot je potreboval Munrov indijanski tekač, ki je poznal bližnjice skozi gozdove, dve uri. Čete z vso opremo in opravo pa bi hodile po edini vozni cesti cel dan.

Podložniki angleške krone so nazivali eno od teh gozdnih trdnjav Fort Viljem Henrik, drugo pa Fort Edvard. Prvi je poveljeval že omenjeni škotski veteran in jo je branil s polkom rednih čet in oddelkom domačinov Indijancev. To je bilo pač premajhno število, da bi se moglo po robu postaviti silni moči, s katero je prihajal Montcalm.

Poveljnik Fort Edvarda je bil general Webb z več nego pettisoč možmi. Ako bi bil ta častnik združil razne čete, ki jim je poveljeval, potem bi imel skoro dvojno silo proti prodirajočim Francozom.

Kmalu potem, ko je bila vest dospela, se je razglasilo po taboru, da bo ob jutranjem svitu petnajststo mož odrinilo proti Fort Henriku. Ta vest se je kmalu potrdila, kajti z vso naglico so se pričeli pripravljati za odhod.

Ko je bilo solnce zašlo za daljnimi gorami na zapadu in se je bila noč razgrnila čez tabor, je utihnil hrup, ugasnile so zadnje luči v častniških kladarah*), v taboru je bilo tiho kakor v gozdovih okrog njega.

*) Angleški: blockhouse (Blockhaus); iz neotesanih hlodov zgrajena hiša. — Op. prel.

*) Te dolgotrajne vojne med Angleži in Francozi so trajale od leta 1688 do 1763. Dne 4. julija 1776, torej pred 150 leti, so Združene države proglasile svoje neodvisnost. — Op. prel.

Porotna zasedanja.

MARIBORSKA POROTA.

Dva detomora.

Dne 7. t. m. se je pričelo zasedanje mariborskega porotnega sodišča. Prvega dne sta se zagovarjali dve detomorilki in sicer dopoldan Marija Notersberg, rojena leta 1902 v Breslavi pri Ptuj, in popoldan Marija Vošinek, rojena dne 10. avgusta 1904 v Medvedcih pri Majšpergu. Notersberg je umorila v Gojencih, kjer je služila kot dekla, svojega novorojenega nezakonskega otroka, ker je izjavil otrokov oče, da je ne more poročiti. Obsojena je bila na tri leta težke ječe. Druga detomorilka Marija Vošinek je bila že tri mesece poročena, ko je zakrivila zločin, radi katerega je bila obtožena. Rekla je, da je izvršila dejanje v hipu zmedenosti, kar ji je prineslo pet mesecev strogega zapora.

Oproščen vlomilec.

Dne 8. t. m. je stal pred porotniki Ernest List, 27leten trgovec in slikar iz Maribora. Obtožen je poskusa vloma v trgovino Senčar v Ljutomeru, katerega je izvršil 6. sept. 1925 skupaj z nekim Šerksom. Imenovanega so prijeli pri vltomu, List pa je pobegnil. Šerks je bil lani decembra obsojen na šest let težke ječe, vendar ni izdal sokrivca. Šele slučajno je sodišče letos februarja izvedela za drugega pomagača in List je bil aretiran. Porotniki so izjavili, da je izvršil vltom v skrajni sili in sodišče je obdolženca popolnoma oprostilo.

Zlahtičev tovariš pred porotniki.

Vsem čitateljem so še sigurno v spominu zločini, katere je izvršil mizar Zlahtič in njegov pomagač Čič. Oba sta našla žalosten konec na vešalih. Dne 8. t. m. pa je stal pred porotniki tretji Zlahtičev tovariš, Franc Kajič. Za razpravo je vladalo veliko zanimanje. Kajič je obdolžen, da je skupno s Čičem umoril dne 4. februarja 1922 trgovca Rosenfelda v Podvincih pri Ptuj. Radi tega zločina je bil dne 21. septembra 1922 po nedolžnem obsojen na smrt A. Polak, ki je ušel smrti samo vsled pomiloščenja in je bil dosedaj v ječi. Čič je malo pred smrtjo priznal Rosenfeldov umor in izdal Kajiča, katerega so nato aretirali blizu Rogatca. Kajič je spoznal Zlahtiča v mariborski kaznilnici. Zlahtič je povabil Kajiča k sebi in ga nagovoril za zverinski umor. Oba zločince sta Rosenfelda zvalila pod pretvezo, da hočeta prodati večjo količino jajc, v skladišče, kjer ga je Kajič prijel za vrat, ga vrgel na tla, kjer sta mu zadala z nabrušenima pisama več smrtnih udarcev. Nato sta mu pobrala denar, zaklenila skladišče ter pobegnila. Kajič je pred porotniki svoje dejanje priznal. Porotniki so vprašanje o zavratnem umoru potrdili, nakar je senat Kajiča obsodil na došmrtno ječo, ker je bil po storjenem umoru že kaznovan radi drugih deliktov.

Obsojena tatinska družba.

Pri tretji razpravi je sedelo osem obtožencev zaradi tatvin na zatožni klopi. So to štirje mlinski pomočniki in štirje njih pomagači pri kraji. Obtoženi so, da so kradli moko pri g. Zorčiču v Spodnjem Bregu pri Ptuj. Kradli so tudi žito. Oboje so potem prodajali nekemu mlinarju. Lastnik je prišel sčasoma tatvinam na sled in jih je ovadil. Obsojeni so bili na 18, 12, 10, 8, 4 in 2 meseca ječe.

Dva grda zločina.

Dne 9. junija sta se vršili dve tajni razpravi in sicer proti gostilničarju in Maribora Maksu Kovač, ki je zlorabil mlado, še ne 14 let staro rejenko, in Francu Veroniku, hlapcu iz Polane pri Mariboru, ki se je izpozabil nad 13letno hčerko svojega gospodarja. Veronik je obdolžen poleg tega še, da je z nožem v roki izsilil od nekega šolarja vse njegovo premoženje: dva dinarja. Maks Kovač je bil obsojen na dve in pol leta težke ječe, Franc Veronik pa na 6 let težke ječe.

Po šestih letih pojasnjen umor.

Veliko pozornost je vzbujala razprava, ki se je vršila dne 10. t. m. proti posestniku Ivanu Markuziju iz Drvanje, njegovi ženi Erni, dalje proti bratu Jožetu Markuziju iz Spodnjih Žerjavcev in posestniku Mihaelu Zemljiču iz Mačkove. Omenjeni so obtoženi, da so izvršili pred šestimi leti, v noči od 5. na 6. septembra 1920, roparski umor ter so ubili nepoznanega trgovca, katerega so naslednji dan na

Iz umazanega telovnika od rumene svile mu je mohl žuden inštrument, ki bi ga bil v taki bojeviti okolici človek lahko imel za nevarno orožje. Izpod širokokrajnega klobuka je gledalo iz dobrodušnega obraza dvoje silno neizraznih oči.

Med tem ko je možakar stopical med služabniki in konje hvalil ali pa grajal, so obstale njegove oči na visoki, nepremični postavi indijanskega brzoteka, ki je bil prejšnji večer prinesel v tabor neveselo novico, da se bližajo Francozi. Indijanec je nosil tomahavk*) in nož svojega rodu. Barve njegovega bojevitosti poslikanega obraza so se bile grdo zile druga v drugo in so njegove črnkaste poteze delale še odurnejše. Oko mu je iskriko kakor žareča zvezda med temnimi oblaki. Samo enkrat se je njegov prežeči pogled ujel z začudenimi očmi opazovalca, a se je takoj zopet z zaničevanjem obrnil v stran in srpo gledal v daljavo, kakor bi hotel prodreti zrak.

Predno se je čudni možakar zavedel, je znova nekaj vzbudilo njegovo pozornost.

Kladarina vrata so se odprla. Ven je stopil mlad mož v častniški uniformi, major Duncan Heyward, z dvema damama, ter ju povedel h konjema. Iz njiju obleke se je dalo sklepati, da sta pripravljena na težavno pot skozi gozdove. Mlajša izmed njih je bila plavalaska z jasnimi, modrimi očmi. Ime ji je bilo Eliza in je bila majorjeva nevesta. Druga je bila Kora, črnolasa, obe pa sta bili hčerki polkovnika Munra. Ko sta bili dami sedli na konje, se je tudi njih spremeljevalec dvignil v sedlo. Vsi trije so še v slovo namignili Webbu, stoječemu na pragu svoje kladare, potem pa so v lahnem diru, spremljani od služabništva, odjahali proti severnemu vltomu taborišča.

Od kraja ni nihče izpregovoril besedice. Eliza, mlajša

*) Bojna sekira severnoameriških Indijancev.

Schicht-ov

način pranja

Namočiti sa praškom „Ženska hvala“, Isprati sa „Jelen“ sapunom! Tako se rublje čuva i učini sniježno bijelim.

šli mrtvega ležati v Benedičkem gozdu v Slovenskih goricah. O tem zločinu so takrat časopisi obširno poročali. Že takrat so bili omenjeni obtoženci aretirani, iz neznanih vzrokov pa je bila preiskava ustavljena. Med ljudstvom pa se je govorilo naprej, slučaj je prišel na ušesa mariborskim detektivom, ki so nemudoma pričeli slučaj sami preiskovati in skupno z orožniki dognali take stvari, da je sodišče odredilo ponovno aretacijo obtoženih. Priče so izpovedale zelo obtežljivo, dočim so pred sodiščem obtoženci vse trdovratno tajili. Razprava, ki je trajala celi dan in pozno v noč, je bila radi zaslišanja še novih prič preložena na prihodnjo porotno zasedanje.

CELJSKA POROTA.

Uboj.

Celjska porota je začela dne 7. t. m. in je prišel kot prvi na vrsto slučaj uboja, ki se je doigral dne 28. marca 1926 v Brežicah. Šele komaj 20 let star mladenič Danijel Ajster je ubil z lato zgoraj omenjenega dne zvečer na dvorišču gostilne Gabrič v Brežicah Karla Hribarja, očeta 4 nepreskrbljenih otrok. Hribar je prišel k Gabriču in začel po stari navadi v pijanosti prepričati z Ajstrom. Preprič se je prelevil v pretep med obema na dvorišču gostilne. Pretep je končal s prebito lobanjo Hribarja, ki je drugi dan za tem umrl. Porota je obsodila Ajstra radi uboja na 3 leta ječe, na povrnitev stroškov vdovi za pogreb moža in za vsakega otroka bo moral plačevati Ajster, dokler ti ne odrastejo, 150 din. mesečno.

Oproščen.

Dne 8. t. m. je obravnavala porota slučaj tatvine. Železniški zavirač Valentin Sajko je bil obdolžen, da je vltomil v noči od 15. na 16. t. m. v trgovino Rudolfa Dergana v Gračnici pri Laškem in odnesel različnega blaga v vrednosti 18.868 dinarjev. Sajko je bil dolgo časa v preiskovalnem zaporu. Vse okoliščine so govorile za Sajkovo krivdo, šele potek sodne obravnave je pokazal, da Sajko ni krivec. Porotniki so krivdo na vltom in tatvino zanimali, nakar je bil obdolženec takoj izpuščen.

Krivo pričevanje in uboj.

Celjska porota se je bavila dne 9. t. m. s slučajem uboja in krivega pričevanja. V Anžah pri Vidmu so se pripravili že dolgo časa, kateri od obeh Salamonovih sinov

sestra, pa je narahlo vzkliknila, ko je nepričakovano šinil mimo nje indijanski brzotek, da prevzame vodstvo malega oddelka. Njene sestre nenadni pojav divjaka sicer ni vznemirila, vendar ji je obraz izražal strmenje in tudi strah, ko je sledila z očmi gibčnemu kretanju Indijanca.

S šaljivim, a tudi nekoliko boječim glasom je Eliza vprašala svojega zaročenca:

»Ali je v teh gozdovih pogostokrat videti taka strašila? Morda ste ga navlaš naročili v najino zabavo? V tem slučaju vam morava biti prav hvaležni za vašo pozornost, če pa ni tako, potem pa se bova morali s Koro potruditi, da se izkaževa kot hčerki pogumnega vojaka.«

»Ta Indijanec — Magva mu je ime — je brzotek naše armade«, je odgovoril častnik. »Ponudil se nam je, da nas popelje do jezera po malo znani, a krajši poti, kakor je velika cesta.«

»Meni ni prav nič všeč«, je rekla Eliza in se stresla nekaj v šali, še bolj pa v resni bojazni. »Vi ga gotovo poznate, Duncan, sicer bi nas ne bili kar tako izročili njegovemu vodstvu.«

»Poznam ga, sicer bi vaju ne bil izročil njemu. Sicer je Kanadijec, a sedaj je naš prijatelj. Tudi vaš oče ga pozna. Ako se prav spominjam, je imel svoj čas neko sitnost z njim. Menda je prestrogo postopal z njim.«

»Ako je bil sovražnik mojega očeta, potem mi je še manj všeč«, je vzkliknila sedaj deklica v resnih skrbih. »Prosim vas, izpregovorite z njim nekaj besed, da čujem njegov glas. Sicer se vam bo to neumno zdelo, a večkrat sodim ljudi po njih glasu.«

»Ne verjamem, da bi kaj rekel, Eliza«, je odgovoril Heyward. »Bržkone bi odgovoril samo s krikom. Ti divjaki se vsi delajo, kakor bi ne razumeli angleščine. A prav-

da bo dobil od očeta posestvo. Pravico glavne deščine si je lastil 31 let stari Franc in ga je silno jezilo, ker je pripovedoval mlajši Ivan okrog, da bo prepustil posestvo očetu njemu. Ta preprič je dovedel dne 3. januarja 1926 do dejanskega spopada med očetom in obema bratoma. Franc je napadel očeta in Ivana s sekuro, a sta bila oče in Ivan močnejša in sta mu odvzela sekuro. Nato je šel Ivan nazaj v hišo v prepričanju, da bo Franc miroval, a ta je začel ponovno preprič z očetom. Ivan je hitel na pomoč očetu, a Franc se je lotil obeh z vojaško karabinko in enkrat vstrelil proti Ivanu, pa ga prvič ni zadel. Začeli so se vsi trije ruvati za puško, Franc se je iztrgal očetu ter bratu in bežal po domačih njivah, Ivan za njim. Naenkrat je Franc postal in ustrelil brata v nogo pod kolonom. Strel je zastrupil Ivanu kri, nogo so mu morali odrezati, a je umrl pri operaciji. Divjaški Franc je pobegnil dne 28. januarja iz zaporov v Sevnici in se skrival pri Levičarjevih v Anžah. Župana Levičarja sin Stanko je izrabil županski pečat in izstavil iz zaporov pobeglemu Francu Salamonu delavsko knjižnico na ime Anton Resnik. Salamon je na korist Levičarjevih pri zaslišanju glede krivde županovega sina krivo izpovedal in je bil radi uboja brata in krivega pričevanja obsojen na 6 let težke ječe.

Nepoboljšljivi tat.

Franc Hriberšek od Sv. Tomaža pri Vojniku, delavec nestalnega bivališča, je že bil obsojen radi tatvine na 7 let ječe. Kazen mu je bila milostnim potom okrajšana in je zapustil mariborsko kaznilnico leta 1924. Od izpustitve iz ječe do 15. februarja 1926 je delal okrog in se tudi potepal v brezposelnosti. Od 19. do 20. januarja je ukradel posestniku Jožetu Mihaleku pri Št. Janžu na Winski gori par volov in jih prodal. Mihalek je komaj dobil vole nazaj. Hriberšek je še zagrešil dve drugi tatvini in porota ga je obsodila dne 9. t. m. na 5 let ječe in po prestani kazni bode oddan kot nepoboljšljiv tat v prisilno delavnico.

Zavraten umor.

Dne 10. t. m. je razpravljala celjska porota o zavratnem umoru, katerega je zakrivil 24letni Vinko Vasle, sin posestnika na Veliki Pirešici. Vasle je zapeljal Franciško Verdev, ki je služila pri Vasletovih. Ko je zapeljana priznala Vinkotu, kaj ji je, jo je ta zvalil na belo nedeljo k Cesarjevi žagi. Ko sta se po pogovoru ločila, je Vinko dal Franciški v usta sladkor, ki je bil zastrupljen s strihni-

kar, glejte, je nehal teči. Gotovo tu pričanja bližnjica, po kateri moramo zaviti v stran.«

Major je uganil. Ko so prišli na kraj, kjer je čakal brzotek, je ta pokazal na stezo, ki se je izgubljala v gozdni goščavi, toda tako ozka, da je bilo na njej prostora samo za posameznega človeka. »Po tej poti moramo torej«, je rekel major Elizi. »A ne pokažite nezapiranja, sicer nas res spravite v nevarnost, katere se bojite.«

»Kaj pa ti misliš, Kora?« je vprašala Eliza vznemirjena. »Ali bi ne bilo bolj varno za nas, ako bi šli po isti poti kot čete, dasi je daljša?«

»Motite se, da bi bili na veliki cesti bolj varni«, jo je miril Heyward. »Ako bi bil sovražnik v bližini, kar pa ni verjetno, ker so na vse strani razposlani naši poizvedovalci, potem bi se gotovo držali velike ceste, kjer lahko opletnijo največ skalpov.« Kod hodijo čete, je splošno znano, mi pa smo se šele pred eno uro odločili za to stezo.«

»Zakaj bi ne zaupali temu človeku?« je rekla Kora. »Pošten je lahko, čeprav ima kožo drugačne barve in druge navade.«

Eliza se ni več obotavljala, ampak je konja ošvignila s šibo ter oddirjala za tekalcem po temni, zarastli gozdni stezi. Služabniki so bili očividno poučeni že prej, ker niso sledili gospodi, marveč jahali dalje po veliki cesti. Tako je bil nasvetoval vodnik, da bi puščali za sabo čim manj sledov, ako bi kanadski divjaki utegnili prežati iz zasede. Dalje časa se zaradi nerodne poti niso mogli razgovarjati, kmalu pa so prišli iz nizke hoste v gozd z visokim listnatim drevjem. Prav ko je hotel major ogovoriti črnooko Koro, so začuli od daleč konjsko peketanje. Nehote so vsi obstali in prisluškovali.

(Dalje prihodnjič.)

*) Skalp je s sovražnikove glave odrezana koža. — Op. prel.